

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/30/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8524201225
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Lajoš
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8524201225.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Lajoša a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX/X, XXX XX E. F., právne zastúpená: JUDr. Ján Slovinský, advokát, so sídlom Štefánikovo námestie 13, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 50 525 158, proti žalovaným: 1/ A. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX/X, XXX XX E. F., právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Maroš Zima, s. r. o., so sídlom Okružná 1945/107, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 47 234 831, 2/ A. E. F., E. E. H. XXXX/X, XXX XX E. F., I.: XX XXX XXX, o zriadenie vecného bremena s prísl., o odvolaní sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 7C/4/2024-177 z 18.03.2025 takto

rozhodol:

- Zamieta návrhy žalobkyne na vykonanie dokazovania uplatnené v odvolacom konaní.
- Potvrďuje rozsudok.
- Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/4/2024-177 z 18.03.2025 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd žalobu zamieta.

II. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu cez pozemky J. D. G. K. XXX/X - orná pôda o výmere 138 m² a č. XXX/X – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m², obidve vedené na LV č. XXXX, kat. úz. E. F., vo vlastníctve žalovaného 1/ ako aj pozemok J. D. G. K. XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 108 m², vedenom na LV č. XXXX, kat. úz. E. F. vo vlastníctve žalovaného 2/ v rozsahu vymedzenom geometrickým plánom (ďalej len „dotknuté pozemky“) z dôvodu prístupu na pozemok v jej výlučnom vlastníctve J. D. G. K. XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 90 m², vedený na LV č. XXXX kat. úz. E. F. (ďalej len „pozemok žalobkyne“), a to za jednorazovú odplatu žalovanému 1/ v sume 673,59 eur a žalovanému 2/ v sume 152,69 eur.

3. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok oprel o ust. § 123, § 124, § 181n ods. 2, § 151n ods. 2, § 151o ods. 1, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ako aj § 187 ods. 1 a 2, § 191 ods. 1 a § 215 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok

v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a výrok o trovách konania o ust. § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1 CSP.

4. V skutkovej rovine prípadu vyhodnotil ako nesporné, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou pozemku J. D. G. K. XXX/X v k. ú. E. F., žalovaný 1/ je výlučným vlastníkom pozemku J. D. G. K. XXX/X v k. ú. E. F., a žalovaný 2/ pozemkov J. D. G. K. XXX/X L. XXX/X v k. ú. E. F., ako aj že žalovaní 1/ a 2/ žalobkyni v prechode cez ich pozemky žiadnym spôsobom nebránia. Zároveň vychádzal zo zistenia, že na pozemku vo vlastníctve žalobkyne sa nenachádza stavba, vo vzťahu ku ktorej možno zriadiť vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu.

5. Právne v súdnej veci uzavrel, že vecné bremeno možno zriadiť iba v prípade neoprávnenej stavby, ak je vecné bremeno nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe (§ 135c ods. 3 OZ), zrušenia a vysporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktoré sa uskutočnilo jej reálnym rozdelením (§ 142 ods. 3 OZ) a v prípade zriadenia práva cesty vlastníkom stavby (§ 151o ods. 3 OZ). Podporne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/3155/2009 ako aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1438/2004 zo 16.05.2005. V ďalšom konštatoval, že pri zriaďovaní práva cesty je potrebné dbať na to, aby právo vlastníka pozemku bolo obmedzené čo možno najmenej, keďže predstavuje vážny zásah do práv vlastníka pozemku. Zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu na účel prístupu na pozemok žalobkyne a prenosu materiálu ku kurníku, ktorý sa na ňom nachádza, a to aj za predpokladu, že by išlo o stavbu v právnom slova zmysle, no nejde, by však podľa súdu prvej inštancie bolo potrebné považovať za neprimerané obmedzenie vlastníckeho práva žalovaných, ku ktorému by došlo zaťaženie ich nehnuteľností z uvedeného dôvodu, a to za situácie, keď žalovaní 1/ a 2/ žalobkyni v prechode cez ich pozemky, a to aj pre prípad prenosu väčšieho množstva materiálu, nebránia. Za týchto okolností by zriadenie žalobou požadovaného vecného bremena neprimerane obmedzilo vlastníkov zaťažením ich pozemkov a viedlo k porušeniu spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorú cesta poskytuje žalobkyni a ujmu, ktorá by vznikla zriadením cesty vlastníkom zaťaženej nehnuteľnosti (žalovaným). Vzhľadom na uvedené uzavrel, že pre požadované zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 OZ neboli splnené zákonné predpoklady, ktoré by umožňovali súdu svojim rozhodnutím vecné bremeno zriadiť, keďže vychádzajúc z nesporných tvrdení strán, žalobkyňa nie je vlastníčkou žiadnej stavby na príslušnom pozemku, ku ktorej by bolo potrebné zabezpečiť prístup a žalovaní žalobkyni v prístupe na jej pozemok aj tak nebránia. Všetky návrhy na vykonanie dokazovania v súvislosti so zriadením vecného bremena vyhodnotil ako nevhodné a neúčelné, resp. pre meritórne posúdenie žalobného návrhu bezvýznamné a nespôsobilé preukázať skutočnosti relevantné pre vyhovieť žalobnému nároku.

6. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania vychádzal z názoru, že právna úprava nevyklučuje vidieť dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP aj vo vzájomných vzťahoch medzi účastníkmi, či v ich príbuzenskom pomere, vo vzťahu k čomu poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 158/2015 zo 17. marca 2015. V okolnostiach prípadu prihliadal na vzájomne dlhodobo vážne narušené až antagonistické vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným 1/, ktoré sa negatívne prejavili aj v priebehu konania a na pojednávaní. V záujme eliminácie prípadnej ďalšie eskalácie tohto negatívneho vzťahu medzi stranami sporu, ktorí sú súčasne blízkymi príbuznými mal za to, že nepriznanie nároku na náhradu trov konania ani jednej z týchto sporových strán je v súlade so zásadou spravodlivosti súdneho konania, pričom takéto rozhodnutie výraznejším spôsobom neovplyvní majetkovú situáciu sporových strán a nebude mať na ich pomery zásadnejší dopad. Vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 2/ zase pokiaľ ide o trovy konania zohľadnil skutočnosť, že inak úspešný žalovaný 2/ si nežiadal v konaní priznať náhradu trov konania.

7. Proti napadnutému rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, a to z odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP, t. j. že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospeľ k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V jeho obsahu namietala, že podanú žalobu odôvodňovala § 151o ods. 1 až 3 OZ a súčasne čl. 4 ods. 1 a 2 CSP, nakoľko sa domáhala jej prejednanie podľa právnej normy čo do obsahu a účelu najbližšej, s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti tak, aby nedošlo k tzv. odopretiu spravodlivosti. Namietala, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo

vo veci nepostupoval v zmysle čl. 4 CSP, čím jej odoprel právo na spravodlivý proces. Namietala záver súdu prvej inštancie, že jej nikto nebráni v užívaní pozemku, ktorý označila ako rozporný s dokazovaním vykonaným v konaní, keďže žalovaný 1/ mal pred vstup na nehnuteľnosti postaviť plot, napriek čomu tvrdil, že žalobkyni vo vstupe na svoje nehnuteľnosti nebráni a poukázala aj na zistenie súdu prvej inštancie o naštrbenom vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 2/. Voči úvahám súdu prvej inštancie o porušení spravodlivého pomeru medzi výhodou, ktorú by cesta poskytla žalobkyni a ujmom, ktorá by vznikla jej zriadením žalovaným namietala, že bez zriadenia vecného bremena na svojom pozemku by nikdy nezískala stavebné povolenie. Súd prvej inštancie sa podľa žalobkyne nezaoberal, či v danom prípade neboli naplnené podmienky vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ako aj skutočnosťou že na pozemku žalobkyne sa nachádzala skládka odpadu, ktorú na vlastné náklady vypratala a že už od roku 1998, teda po dobu 25 rokov využívala v dobrej viere prístup k svojej nehnuteľnosti cez nehnuteľnosti žalovaných 1/ a 2/ a rovnakým spôsobom tieto nehnuteľnosti užívala aj právna predchodkyňa žalobkyne. Podľa žalobkyne, napadnutý rozsudok vykazuje znaky prílišného formalizmu a celý je v rozpore so zásadami logiky, z dôvodu ktorého ho navrhla zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, alebo alternatívne žalobe vyhovieť a žalobkyni priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Žalovaný 1/ k odvolaniu žalobkyne voči napadnutému rozsudku uviedol, že použitie analógie pri aplikácii čl. 4 CSP má svoje limity, ktorým je princíp zákonnej licencie vyplývajúci z čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom. V súdenom prípade podľa neho nie je splnená materiálna podmienka pre aplikáciu článku 4 CSP, pretože zákonodarca presne taxatívne upravuje zákonné možnosti zriadenia vecného bremena, pričom podmienky vyplývajúce z § 151o ods. 3 OZ v danom prípade neboli zo strany žalobkyne vôbec splnené, a to osobitne aj so zreteľom na skutočnosť, že táto má k svojmu pozemku zabezpečený peší prístup.

9. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne proti napadnutému rozsudku poukázal na bod 12. svojho vyjadrenia k žalobe z 08.11.2024 tvrdiac, že v priebehu konania žalobkyňu neobvinil zo stavby plotu, iba poukázal na skutočnosť, čo sa na týchto nehnuteľnostiach nachádza. V ďalšom poukázal na obsah vyjadrení žalobkyne na pojednávaní konanom 18.03.2025 a jasný záver súdu prvej inštancie, že žalobkyni nikdy nebolo bránené využívať pozemok žalovaného 2/ k prechodu na svoj pozemok. Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považoval za správny, rovnako ako aj realizované právne posúdenie a napadnutý rozsudok navrhol v celom rozsahu potvrdiť.

10. Žalobkyňa v odvolacej replike z 13.06.2025 k vyjadreniu žalovaného 2/ uviedla, že pozemok, ku ktorému sa domáhala zriadenia vecného bremena nezamieňa s pozemkom vo svojom vlastníctve, ktorý je riadne oplotený pletivom, a na ktorom sa nachádza hydina, kurín a iné hnuťelné veci a teda, že tvrdenia žalovaného 2/ v jeho vyjadrení sú fakticky nesprávne. Podľa žalobkyne vizuálna obhliadka predmetných pozemkov by jednoznačne preukázala, že na pozemku žalovaného 2/ sa žiadna hydina, kurín ani iné hnuťelné veci žalobkyne nenachádzajú. Tvrdenia žalovaného 2/ sú tak podľa nej nepravdivé, skreslené, zavádzajúce a ako také nehodné inštitúcie územnej samosprávy. Argumentovala, že vo veci sa domáha len zabezpečenia nerušeného prístupu k svojej nehnuteľnosti potrebného pre nakladanie s ňou, bez spochybňovania alebo narušenia jej postavenia v dôsledku existencie oplotenia, ktoré jej síce aktuálne nebráni v užívaní pozemku, no žalovaný 2/ sa účelovo a bez právneho základu snaží pripísať jeho vyhotovenie žalobkyni, hoci išlo o stavbu realizovanú žalovaným 1/.

11. Žalobkyňa v odvolacej replike z 13.06.2025 k vyjadreniu žalovaného 1/ namietala limity výkladu čl. 4 CSP v kontexte čl. 2 ods. 2 Ústavy SR tvrdiac, že jej právo na užívanie vlastnej nehnuteľnosti je nevyhnutne späté s možnosťou prechodu cez pozemky vo vlastníctve žalovaného 1/ a 2/ a že súčasný stav je z hľadiska právnej istoty neakceptovateľný a obmedzuje jej možnosti nakladania z jej pozemkom. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení iba reprodukuje závery súdu prvej inštancie bez toho, aby mohla žalobkyňa reagovať na jeho relevantne rozpracované právne stanovisko.

12. Žalovaný 2/ vo svojej odvolacej duplike k vyjadreniu žalobkyne z 13.06.2025 vyjadril presvedčenie, že stavba oplotenia bola pred súdom dostatočne ozrejmenná, a to vyjadrením žalovaného 1/, že jeho stavbu vykonal pred 25 rokmi. Rovnako poukázal na zabezpečenie prístupu k pozemku zo strany žalovaného 2/, ktorý žalobkyni nebráni v prechode k jej nehnuteľnosti a že na jeho pozemku sa nenachádza ani žiadna stavba v zmysle stavebného zákona.

13. Proti výroku II. napadnutého rozsudku podal odvolanie aj žalovaný 1/, a to z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že napadnutý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Podľa žalovaného 1/ bola žaloba od samého počiatku nedôvodná a žalobkyňa bola v konaní zastúpená advokátom napriek čomu na podanej žalobe trvala aj po doručení vyjadrení žalovaných 1/ a 2/ a prednesení predbežného právneho posúdenia súdom prvej inštancie. Napriek tomu, že nedal žiadnu zámienu na podanie žaloby a žalobkyni žiadnym spôsobom nebránil v užívaní jej pozemku, je v rozpore s dobrými mravmi rozhodnutie, podľa ktorého je nútený znášať náklady trov svojho právneho zastúpenia. Navrhol preto odvolaciemu súdu napadnutý výrok II. zmeniť, tak aby žalovanému 1/ odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom si súčasne uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

14. Žalobkyňa sa vyjadrila k odvolaniu žalovaného 1/ podaním z 13.06.2025, v ktorom súhlasila s názorom súdu prvej inštancie o naštrbených súrodeneckých vzťahoch medzi ňou a žalovaným 1/, k čomu poukázala na iné konanie vedené pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 6C/56/2023, ktoré proti vnútornému presvedčeniu žalobkyne skončilo uzatvorením zmieru dňa 24.03.2025. Poukázala na skutočnosť, že so žalovaným 1/ sa snažila pred podaním žaloby skontaktovať, tento si však doručovanú zásielku neprevzal argumentujúc inou doručovacou adresou, ako aj faktom výstavby na pozemku pani K., z dôvodu ktorého nie je možný prechod cez jej pozemok.

15. Po predložení veci odvolaciemu súdu žalobkyňa v podaní doručenom 15.09.2025 doplnila svoje skutkové tvrdenia a dôkazy (označiac ich za novoty) tak, že k podaniu priložila žiadosť o odkúpenie pozemku adresovanú žalovanému 2/ z 30.05.2025, ohlásenie drobnej stavby podané žalovanému 2/ dňa 23.07.2025, výzvu žalovaného 2/ z 18.08.2025 o doplnenie ohlásenia o súhlas vlastníka dotknutého pozemku, ako aj svoje stanovisko zo 04.05.2025 vrátane technickej dokumentácie, podľa ktorého má byť plánovaný plot umiestnený vo vzdialenosti XX cm od jeho hranice a vstupnej brány s tým, že táto sa bude otvárať výlučne smerom do pozemku v jej vlastníctve. Podaním doručným odvolaciemu súdu 31.10.2025 žalobkyňa predložila žiadosť o písomný súhlas na pozemok z 23.09.2025 adresovanú žalovanému 1/ ako vlastníčkovi pozemku J. D. G. K. XXX/X, kat. úz. E. F., ktorým žiadala o udelenie písomného súhlasu na vstup na jej pozemok nachádzajúci sa v blízkosti pozemku vo vlastníctve žalovaného 1/.

16. Žalovaný 1/ v stanovisku k podaniam žalobkyne z 15.09.2025 a z 31.10.2025 žiadal na tieto neprihliadať, pretože ide o dôkazy doručené po uplynutí zákonnej lehoty.

17. Žalovaný 2/ v stanovisku k podaniam žalobkyne z 15.09.2025 a z 31.10.2025 odmietol, že by po vydaní rozsudku súdu prvej inštancie nastali nové skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutie o zriadení, resp. nezriadení vecného bremena, keďže takéto podanie mohla urobiť kedykoľvek aj pred podaním žaloby. Zdôraznil, že žalobkyňa má zabezpečený prístup k svojmu pozemku iným spôsobom, ktorý nevyžaduje zásah do vlastníckeho práva žalovaného 2/. Zriadenie vecného bremena by predstavovalo neodôvodnený zásah do vlastníckeho práva žalovaného 2/.

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, v rámci kompetencií vyplývajúcich z § 34 CSP, po zistení, že odvolanie žalobkyne aj žalovaného 1/ bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) a oprávnenými osobami (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario) a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 382, § 385 CSP). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že napadnutý rozsudok nebol oprávnený preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podaných odvolaniach. Výnimkou by mohli byť len vady konania týkajúce sa procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP).

19. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

20. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte namietaného porušenia práva na spravodlivý proces, tvrdenej inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nevykonania navrhnutých dôkazov, nesprávnych skutkových zistení, ako aj nesprávneho právneho posúdenia veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní rozhodujúci význam (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

21. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. že súd prvej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil odvolateľom uskutočnenie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Pokiaľ ide o námietky voči odôvodneniu napadnutého rozsudku odvolací súd v kontexte odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP prízvukuje, že v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), musia súdy v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberať sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov s tým, že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces. Civilný sporový poriadok v § 220 ods. 2 určuje základné obsahové náležitosti a kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie rozsudku ako i záväznú logickú štruktúru jeho odôvodnenia.

22. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t. j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci odvolací súd uvádza, že tento dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovanie manuálnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím, alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu v zmysle ust. § 194 ods. 2 CSP), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmatečnosť súdneho rozhodnutia.

23. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. e) CSP, t. j. že vo veci neboli súdom prvej inštancie vykonané navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu odvolací súd uvádza, že vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je úlohou súdu. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neverí/vyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv.

opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/107/2019, zdroj: nsud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk).

24. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 CSP písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam odvolací súd uvádza, že dokazovanie je procesný postup, založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Vyhodnotenie vykonaných dôkazov súd musí uviesť v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Pri zisťovaní skutkového stavu súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli sporové strany. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, je potrebné rozumieť výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ust. § 132 O.s.p. (teraz § 191 ods. 1 CSP), pretože súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov nevyplynuli ani inak v konaní nevyšli najavo, pretože súd opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli za konania najavo, alebo pretože v hodnotení dôkazov, popr. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov konania, alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti, je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ust. § 133 až 135 O.s.p., resp. teraz § 192 a 193 CSP.

25. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 CSP písm. h) CSP, t.j. že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Vo vzťahu k aplikácii práva všeobecnými súdmi odvolací súd uvádza, že výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov (v danom prípade súd prvej inštancie) musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení právnych noriem, tak ako ich v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol súd prvej inštancie, obmedzil toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

26. V predmetnej veci zistil súd prvej inštancie skutkový stav v dostatočnom rozsahu, jeho skutkové zistenia zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania, nie sú svojvoľné ani inak neudržateľné, z dôvodu ktorého sa odvolací súd stotožňuje so skutkovými závermi súdu prvej inštancie vyplývajúcimi z napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne poukazuje. Z napadnutého rozsudku ani z konania predchádzajúceho jeho vydaniu tiež odvolací súd neidentifikoval takú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach vyjadrených v napadnutom rozsudku nič nezmenilo, odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na neho poukazuje (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). V tomto smere odvolací súd prizvukuje, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (por. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku ako aj k odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd v ďalšom uvádza nasledovné.

27. Predmetom konania bol nárok žalobkyne na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu a prejazdu cez dotknuté pozemky v prospech vlastníka pozemku žalobkyne, podaný pre nemožnosť priameho prístupu na neho, t.j. bez toho, aby predtým nebolo nevyhnutné prejsť

cez dotknuté pozemky. Svoj návrh žalobkyňa odôvodňovala analogickou aplikáciou § 151o ods. 1 a 3 OZ v spojení s čl. 4 ods. 1 a 2 CSP, ktorú však súd prvej inštancie vyhodnotil ako vylúčenú, vychádzajúc zo záveru o možnosti zriadiť vecné bremeno iba na základe výslovného zákonného splnomocnenia. Tento svoj záver oprel odkazom na rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 10C/8/2023 zo 14.03.2023, v zmysle ktorého zákon umožňuje zriadiť vecné bremeno iba v prípadoch upravených v § 135c ods. 3, § 142 ods. 3 a § 151o ods. 3 OZ. Uvedený záver je v podstate zhodný s názorom právnej vedy, podľa ktorej môžu vecné bremená vznikáť rozhodnutím príslušného orgánu, ktorým sa myslí ako súd, tak aj orgán verejnej správy. V oboch prípadoch však tieto rozhodnutia musia vychádzať z konkrétneho zákonného dôvodu, čo znamená, že ani súd a ani orgán verejnej správy nemôžu pristúpiť k zriadeniu vecného bremena len na základe vlastnej úvahy. To znamená, že súd nemôže svojím rozhodnutím zriadiť vecné bremeno v iných prípadoch, než v tých ktoré sú upravené zákonom (predovšetkým v OZ), a to ani vtedy, kedy by sa z okolností prípadu javilo zriadenie vecného bremena nevyhnutným východiskom na jeho riešenie (por. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1-450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1381 – 1407). Na závere, že súd môže autoritatívne rozhodnúť o zriadení vecného bremena len v tých prípadoch vyplýva už z historickej súdnej praxe [porovnaj R 37/1985 (Cpj 67/84 z 23.05.1985) alebo rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 3Cz 4/89 z 30.01.1989] a zotráva na ňom aj aktuálna súdna prax.

28. Analógia v práve je špecifický spôsob interpretácie práva, zmyslom ktorého je vyplnenie medzery v zákone. Vychádza sa z postulátu, že rozsah pojmu „právo“ je širší, než rozsah pojmu „zákonom upravené právo“. Nepravé medzery v zákone predstavujú situácie, keď zákonodarca zamýšľa určitú otázku neupraviť a tak na ňu zákon vzťahovať nemožno, pretože otázka stojí mimo práva samotného. Nepravá medzera v podstate žiadnou medzerou nie je, pretože zákonodarca vlastne „chcel“ určitú otázku neupraviť, čím jasne stanovil hranice právneho poriadku. Pravé medzery v zákone sú situácie, keď určitý právny prípad nie je pokrytý textom právnej normy, no zároveň možno spoľahlivo ustáliť, že úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť túto právnu situáciu z právneho poriadku. Zákonná úprava na konkrétnu situáciu teda zdanlivo nedopadá a obsah právnej normy možno odvodiť z princípov ústavného poriadku a zásad na ktorých sú budované jednotlivé právne odvetvia. Pravá medzera v zákone je odstrániteľná interpretačnými metódami tak, aby sa postihol účel a zmysel právnej normy. Podstatná je teda otázka, či daná medzera v zákone je „chcenou a plánovanou“ medzerou, alebo zákonodarca mal v úmysle určitú právnu situáciu z normatívneho pôsobenia zákona vylúčiť a len pre nedokonalé jazykové vyjadrenie právnej normy vzniká pochybnosť o právnej regulácii daného javu. Odpoveď na túto otázku je zložitá a závisí na právno-hermeneutických metódach vyabstrahovania úmyslu zákona a zákonodarcu. Prvým krokom je vyabstrahovať „účel zákona“ a to z jeho logickej štruktúry, celkovej stavby a sociálneho účelu. Nemožno ho teda vyvodzovať len z dôvodových správ, či iných materiálov k zákonnému textu, ale preferuje sa tzv. objektívny teleologický výklad zákona podľa zmyslu právnej normy v tom čase, v akom sa ten, či onen inštitút vykladá. Z princípu denegatio iustitiae totiž jednoznačne vyplýva interpretačný a aplikačný imperatív spočívajúci vo vyplnení pravej medzery v zákone (k uvedeným východiskám bližšie pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 37-38 s.)

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal podmienkami vyplňania medzier v nedávnom období napr. vo svojom rozsudku sp. zn. 5Cdo/121/2021 z 27.01.2022, publikovanom aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 8/2022. Najvyšší súd Slovenskej republiky v bodoch 12.2., 12.3, 13.1, 15.1, 15.3, 17.1 označeného rozhodnutia k podmienkam použitia analógie v práve uviedol: «Analógia zákona (analógia legis) je použitie „práva na prípady, ktoré nie sú upravené v žiadnom ustanovení právneho predpisu, t. j. nachádzanie práva v oblasti mimo rozsah pojmu“ (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 211). Analógia je metodologický nástroj na uzavretie medzier zákona, ktorého podstatou je to, že „spája právne dôsledky (dispozície) noriem s prípadmi, ktoré nie sú zahrnuté do ich jazykového vyjadrenia v právnych predpisoch.“ (s. 240). Prípustnosť analógie musí vyplývať z objektívnej teleologickej argumentácie, teda v zásade z účelu právneho predpisu (jeho teleologického pozadia) a z vyvažovania právnych princípov (pozri s. 240 - 241). Analógia zákona spočíva v tom, že sa na skutkovú podstatu zákonom neriešenú aplikuje ustanovenie zákona upravujúceho obdobnú skutkovú podstatu. Analogické použitie zákona dovoľuje niekedy vyslovene zákon sám. Analógia zákona je však prípustná i vtedy, keď na ňu zákon výslovne neodkazuje. Použitie analógie má však svoje medze. (Knapp, V.: Teorie práva, 1. Vydání. Praha, C. H. Beck 1995, s. 172, 173) (pre porovnanie pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/85/2014 i rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 336/2012

a I. ÚS 450/2017). ... Všeobecný súd by si pri aplikácii práva mal položiť otázku, či jeho interpretačný záver, na základe jazykového (gramatického) výkladu nezakladá bezdôvodnú diferenciáciu, čo by bolo v rozpore s princípom bezrozpornosti právneho poriadku a princípom rovnosti. Tieto princípy sú legitímnym dôvodom na dotváranie práva cestou analógie legis (za pomoci argumentu a simili či a fortiori). Nejde o tvorbu práva, ale o dotváranie práva, ktorým sudca „iba“ domýšľa existujúci právny poriadok do dôsledkov, čím sudca stále zostáva na pôde platného práva a iba vychádza z prezumpcie racionálneho zákonodarcu. Toto dotváranie práva je treba odlíšiť od právne politickej predstavy sudcu rozpornej s platným právom, jej realizácia by bola možná len cestou zmeny zákona (pozri rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3960/16). ... Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/137/2010 povinnosť súdu nachádzať právo neznamená iba vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom i tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem alebo noriem nejasných či legislatívne nepresných (pozri i rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 105/2013). Z teoretického hľadiska právna metodológia rozlišuje dve základné metódy nachádzania práva: (i) výklad právnych predpisov a (ii) dotváranie práva (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 79). Analógia je metódou dotvárania práva. ... Predpokladom použitia analógie legis aj akéhokoľvek dotvárania práva je existencia tzv. medzery v zákone. Pri hľadaní medzery v zákone porovnávame jazykový význam ustanovení právnych predpisov s tým, aký by tento význam mal byť, aby boli rešpektované existujúce hodnotové rozhodnutia v právnom poriadku a nedošlo tak k hodnotovým rozporom, a jednak aby bola rešpektovaná hierarchistická výstavba právneho poriadku (zjednodušene hovoríme o hodnotovom pozadí právneho poriadku). Pokiaľ žiadny z jazykovo možných výkladov ustanovení právnych predpisov nie je zlučiteľný s hodnotovým pozadím právneho poriadku, ktoré sú súčasťou právneho poriadku, objavili sme medzeru v zákone (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 221-222). Medzerou je neúplnosť písaného práva (jeho absencia) v porovnaní s explicitnou úpravou obdobných prípadov, t. j. neúplnosť z pohľadu princípu rovnosti alebo z pohľadu všeobecných právnych princíпов možno normatívne vyplniť pomocou ústavne konformnej interpretácie príslušnej zákonnej úpravy. Inštrument k potlačeniu týchto dôsledkov je však k dispozícii už v rovine podústavného práva a predstavuje jej štandardné výkladové pravidlo v podobe analógie legis, ktorá umožňuje právny pomer výslovne normatívne neupravený posúdiť podľa pravidla v norme zakotveného pre prípady blízke, resp. svojou povahou obdobné (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 3/06). ... Ak by sa preukázalo, že ide o vedomú medzeru v zákone, bola by jasne stanovená hranica dotvárania práva lex lata a analógiu legis by na prejednávany prípad nebolo možné použiť. Aby bolo možné hovoriť o takejto vedomej medzere, bolo by potrebné mať jasne preukázaný úmysel (historického) zákonodarcu. ... Možno ďalej poukázať na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 388/2018 a III. ÚS 44/2011, ktoré uvádzajú, že zákonodarca pri tvorbe právneho predpisu spravidla vychádza z toho, čo je bežné z tzv. normálnych prípadov, pričom osobitné, špecifické situácie, ktoré život prináša, môžu uniknúť jeho pozornosti. V takýchto prípadoch nemôžu súdy postupovať formalisticky a zohľadniť iba doslovné znenie zákona, ktorého aplikácia môže mať protiústavné dôsledky. V prípadoch medzery zákona, ak sú dané podmienky pre dotváranie práva súdom, je súd k dotváraniu práva nielen oprávnený, ale vychádzajúc z princípu rovnosti, dokonca povinný. Inštitút analógie je tak legitímnou metódou aplikácie práva a využíva sa v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený konkrétnym ustanovením príslušného zákona, resp. iného právneho predpisu (analógia legis), resp. ak existuje spoločenský vzťah, na ktorý nepamätá právna norma, ktorá by ho regulovala (analógia iuris) (II. ÚS 317/09). ... Okrem existencie medzery v zákone je ďalším predpokladom použitia analógie legis podobnosť právnej úpravy, slovami zákonodarcu je potrebné nájsť a aplikovať ustanovenia „ktoré sú im účelom najbližšie“ (pozri § 853 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Sudca vyplní medzeru v právnom predpise spôsobom, ktorý zachováva vnútornú harmóniu medzi neúplným právnym predpisom (právnou normou) a právnou normou, ktorú svojou činnosťou „vytvára“ (porov. Barak, A. Purposive Interpretation in Law. Princeton: Princeton University Press, 2005, s. 71 - 72). Deje sa tak predovšetkým za pomoci analógie použitej za reštriktívnych, prísnych podmienok (porov. rozhodnutie Spolkového ústavného súdu Nemecka 1 BvR 1905/02 zo 6.12.2005, bod 56), tzn. aplikáciou základných princíпов (ustanovení) toho istého všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré upravujú skutkovú podstatu najpodobnejšiu danému skutkovému stavu či právnej otázke (analógia legis) alebo aplikáciou základných princíпов (ustanovení) všeobecne záväzného právneho predpisu svojím obsahom najbližšieho (analógia iuris) k aplikovanému všeobecne záväznému právnemu predpisu, v ktorom absentuje relevantná právna norma. Vylúčené však nie je ani odvolávanie sa na všeobecné princípy vlastné ústavnému poriadku, princípy spravodlivosti a pod. (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 46/2015, publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení pod č. 32/2015). V prípade analógie zákona (analógia legis) ide o prenesenie zákonného hodnotiaceho meradla

na zákonom (alebo iným právnym predpisom) neupravenú právnu otázku na základe podobnosti. Posúdenie, resp. výklad, či v danom prípade ide o takú otázku, ktorá môže byť predmetom analógie zákona, ako aj prípadné použitie analógie zákona (podobného právneho predpisu na podobný vecný stav), a rozhodnutie na základe jej použitia patrí zásadne do právomoci všeobecného súdu (m. m. II. ÚS 122/03). Podstata analógie spočíva v tom, že právny následok normovaný v tomto ustanovení sa aplikuje aj na prípady, ktoré jeho dikcia nezahŕňa. Podobnosť spočíva práve v tom, že oba prípady, t. j. tak v dikcii zahrnutý, ako i ten, na ktorý sa dikcia nevzťahuje, majú aspoň v podstatných bodoch rovnaký alebo podobný teleologický základ (Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. BECK, 2010. s. 242).»

30. V súvislostiach súdnej veci odvolací súd uvádza, že § 151o ods. 3 OZ v znení, cit.: „Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok.“ bol do normatívneho textu OZ zavedený dodatočne a to čl. II. bodom 7. zákona č. 568/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 01.01.2008. Z dôvodovej správy k uvedenému doplneniu § 151o OZ vyplýva, že jeho nový tretí odsek „vychádza z praktických potrieb a rozširuje zriadenie vecného bremena výrokom súdu popri už existujúcich možnostiach podľa § 142 ods. 3 a § 135c ods. 3. Príľahlý pozemok je pozemok, cez ktorý sa má dostať vlastník stavby ku komunikácii prípadne k pozemku, z ktorého má oprávnenie dostať sa ku komunikácii.“ Z uvedeného je tak zrejmé, že zámerom zákonodarcu bolo upraviť len jeden z konkrétne určených prípadov, v ktorých za presne špecifikovaných podmienok zveruje súdu právomoc rozhodnúť o obmedzení vlastníka pozemku zriadením vecného bremena spočívajúceho v práve cesty cez pozemok a to v prospech vlastníka stavby na príľahlom pozemku. Súčasne možno konštatovať, že žiadna zákonná ani iná právna norma nezveruje všeobecnému súdu právomoc zriadiť (konštituovať) právo, ktorého obsahom je vecné bremeno v prospech vlastníka pozemku spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok vo vlastníctve iného subjektu.

31. Pre právne prijateľné vyriešenie otázky, či žalobkyňou požadovanú analógiu možno využiť na rozšírenie právomoci súdu zriadiť vecné bremeno práva prechodu aj v prípade, ktorý nezodpovedá obsahu § 151o ods. 3 CSP, a tým obmedziť výlučné užívacie právo vlastníka veci bez jeho súhlasu je podľa odvolacieho súdu nutné prihliadať na obsah ústavného princípu obmedzujúceho konanie štátnych orgánov iba na konanie „v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Uvedený princíp predstavuje jeden zo základných princípov materiálneho právneho štátu, vyjadrený v základných ustanoveniach Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR). Pre dotváranie zákona spôsobom, ktorý v konaní požaduje žalobkyňa, t.j. sudcovskou analógiou práva, by preto museli existovať mimoriadne závažné dôvody, ak by tento spôsob v zásade predstavoval jedinou možnosť pre subjekt práva domáhajúci sa takejto právnej ochrany. Odvolací súd pripomína, že v zmysle vyššie opísaných všeobecných východísk pre použitie analógie, použitie tejto metódy aplikácie práva je prípustné v prípadoch, keď určitý spoločenský vzťah nie je upravený ustanovením zákona alebo iného právneho predpisu, alebo ktorý právny poriadok upraviť opomenul. V tejto súvislosti však odvolací súd poukazuje na § 127 ods. 3 OZ, ktorého prvá veta ukladá vlastníkom susediacich pozemkov (a stavieb) povinnosť umožniť na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere vstup na svoje pozemky, pokiaľ to nevyhnutne vyžaduje údržba a obhospodarovanie susediacich pozemkov (a stavieb). To znamená, že platné právo žalobkyne umožňuje vstup na dotknuté pozemky aj bez zriadenia vecného bremena požadovaného žalobou, hoci obmedzené len na nevyhnutnú dobu a v nevyhnutnej miere a závislé od potrieb údržby a obhospodarovania označeného pozemku. Napriek jeho obsahovému obmedzeniu uvedené právo svedčí pre záver, že absencia právnej úpravy umožňujúcej zriadenie vecného bremena v prospech vlastníka pozemku spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok vo vlastníctve iného predstavuje tzv. nepravú medzeru v práve, v ktorej možno vidieť nie opomenutie, ale zámer zákonodarcu.

32. Okrem vyššie uvedeného, podľa odvolacieho súdu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nemôže viesť k stavu zodpovedajúcemu tzv. denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti) tiež vzhľadom na situáciu, v ktorej žalovaní 1/ a 2/ deklarovali možnosť využitia ich pozemkov žalobkyňou za účelom prístupu k pozemku v jej vlastníctve, resp. že takémuto ich využitiu nebránia, a v ktorej žalobkyňa netvrdila a ani nepredložila dostatočné dôkazy, ktorými by preukázala opak. Odvolacia námietka žalobkyne voči skutkovému záveru, že žalovaný 1/ a 2/ nebránia žalobkyne v prechádzaní cez ich

pozemky podľa odvolacieho súdu neobstojí, a to ani napriek žalobkyňou vytykaným nepresnostiam vo vyjadreniach subjektov zúčastnených konania ohľadne existujúceho oplotenia, zriadeného v minulosti žalovaným 1/ a potvrdzovanému negatívnemu vzťahu medzi ňou a žalovaným 1/. Podstatný je aktuálne zistený stav, v ktorom prechádzaní žalobkyňi na jej pozemok cez dotknuté pozemky ani jeden zo žalovaných nebráni.

33. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku tiež dostatočne vysporiadal s rozporom uplatneného nároku so zásadou proporcionality (por. bod 28. napadnutého rozsudku, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje). Argumentácia žalobkyne o nemožnosti získania stavebného povolenia na jej pozemok v prípade zamietnutia návrhu na zriadenie požadovaného vecného bremena je len v hypotetickej rovine, nakoľko naplnenie prípadných podmienok pre vydanie stavebného povolenia iným spôsobom nie je vylúčené. S prihliadnutím na uvedené, ako aj na záver, že právny vzťah medzi stranami sporu a nevyhnutné oprávnenia žalobkyne k dotknutým pozemkom sú dostatočne kryté právnou úpravou vyplývajúcou z § 127 ods. 3 OZ možno tak považovať zamietnutie žalobného nároku len za prejav žalobkyňou nesprávne zvoleného právneho prostriedku ochrany svojho práva, nie však za prejav odmietnutia spravodlivosti. Súčasne možno dodať, že na nutnosť použitia analógie v prípade žalobkyne nemá zásadný význam ani čl. 4 ods. 1 a ods. 2 základných princípov CSP, ktorý je aplikovateľný na usporiadanie procesnoprávných, nie však hmotnoprávných vzťahov medzi subjektami práva.

34. Súdom prvej inštancie zamietnuté návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania aj podľa názoru odvolacieho súdu neboli spôsobilé zmeniť vecne správny záver súdu prvej inštancie, o nesplnení zákonných predpokladov pre zriadenie žalobkyňou požadovaného vecného bremena. Odročenie pojednávania za účelom ich vykonania by nepochybne nebolo v súlade so zásadou hospodárnosti a efektívnosti konania, s čím sa súd prvej inštancie dostatočne vypořiadal v bodoch 30. a 31. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Žalobkyňa vo svojej odvolacej argumentácii neuvádza, ktorý konkrétny ňou navrhovaný dôkaz by mal potenciál zvrátiť súdom prvej inštancie realizované právne posúdenie veci. Argumentácia o naplnení odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP sa nesie len vo všeobecnej rovine, a je tak bez relevantného dopadu na rozhodnutie o jej odvolaní.

35. Skutkové tvrdenia žalobkyne o vydržaní práva zodpovedajúceho vecnému bremenu predstavujú nové prostriedky procesného útoku uplatnené žalobkyňou až v odvolacom konaní na ktoré bez splnenia podmienok vyplývajúcich z § 366 CSP nemožno prihliadať. Keďže tie v okolnostiach prípadu naplnené neboli, odvolací súd na nich v ďalšom neprihliadal. Okrem toho, v predmetnom konaní bol uplatnený žalobný nárok na zriadenie vecného bremena rozhodnutím súdu (§ 151o ods. 3 OZ), ktorému bolo možné vyhovieť len z dôvodov prameniacych v zákonnej právnej úprave, medzi ktoré nepatrí vydržanie takéhoto práva. Pokiaľ malo dôjsť k vzniku vecného bremena jeho vydržaním, jeho právnej ochrany sa mohla žalobkyňa domáhať negatívnou žalobou (napr. o uloženie povinnosti zdržať sa zásahov do jeho výkonu), či žalobou na určenie takéhoto práva, za splnenia zákonom predpísaných podmienok. Rozhodnutie súdu o takto definovaných žalobných nárokoch (čo nebol súdený prípad) by však malo charakter deklaratórneho a nie konštitutívneho rozhodnutia. Odvolací súd pripomína tiež zásadu viazanosti súdu žalobným návrhom (§ 216 CSP), spočívajúcu v nemožnosti súdu ísť nad rámec petitu (tzv. zásada „ne ultra petitum“). Žalobný návrh (petit) je obligatívnou náležitosťou žaloby vyplývajúcou z § 132 ods. 1 CSP. Civilný sporový poriadok síce upravuje aj výnimku, kedy súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, ak z osobitného predpisu vyplýva určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami, avšak súdený prípad takúto výnimku nepredstavuje. Súd teda bol povinný rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom znejúcim na zriadenie vecného bremena rozhodnutím súdu, preto ani právna argumentácia žalobkyne vydržaním tohto práva by nemohla viesť k inému ako prijatému rozhodnutiu súdu prvej inštancie o žalobkyňou uplatnenom nároku.

36. Neopodstatnené je aj odvolanie žalovaného 1/ proti výroku II. napadnutého rozsudku o trovách konania. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku rozsiahlo vyjadril k predpokladom aplikácie § 257 CSP, pričom pred svojím rozhodnutím umožnil sporovým stranám vyjadriť sa k možnosti jeho použitia. Jeho záver, že v antagonistickom právnom vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ možno vidieť dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktorý by nebolo spravodlivé žalovanému 1/ priznať náhradu trov konania je právne udržateľný, keď práve takýto charakter ich vzájomného vzťahu mohol u žalobkyňi vyvolať neistotu ohľadne možnosti užívania prístupu k svojej nehnuteľnosti cez dotknuté pozemky a tým

iniciovať začatie tohto sporu. S ohľadom na to, ako aj na rozsah žalovanému 1/ poskytnutých právnych služieb v spore, rozhodnutie prijaté súdom prvej inštancie v časti týkajúcej sa trov konania nemôže zásadne dopadať ani na majetkovú situáciu sporových strán.

37. Z už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov vyplýva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany sporu, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (viď napr. aj rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu žalovanej, zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, nespôsobilú už privodiť úspech jej odvolaniu, preto už na tomto mieste odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

38. Keďže odvolací súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku nezistil naplnenie odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP (uplatnenie niektorých z nich zostalo len vo všeobecnej rovine bez konkretizácie okolností, v ktorých sporové strany videli ich naplnenie), postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny (výrok II. tohto rozsudku).

39. Žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania predložila dôkazy týkajúce sa ňou, po vydaní napadnutého rozsudku, iniciovaného stavebného konania vo vzťahu k výstavbe oplotenia jej pozemku ako drobnej stavby. Aj keď vzhľadom na časové okolnosti ich vzniku žalobkyňa tieto dôkazy nemohla bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 písm. d/ CSP), nejde o dôkazy spôsobilé zmeniť právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd. Ich vykonanie by viedlo k nutnosti otvorenia procesu dokazovania v odvolacom konaní ako i k nariadeniu odvolacieho pojednávania, čo by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania a sporovým stranám spôsobilo vznik neúčelných trov konania. Postup stavebného úradu, ktorým žalobkyňu vyzval na predloženie súhlasu so vstupom a použitím pozemku J. D. G. K. XXX/X vo vlastníctve žalovaného 1/ nemá žiaden dopad na záver o nedôvodnosti žalobného nároku na zriadenie vecného bremena spočívajúceho v práve cesty cez tento pozemok pre nesplnenie zákonom predpokladaných podmienok na jeho zriadenie, ako to vyplýva z napadnutého rozsudku ako aj bodov 27. a nasl. odôvodnenia tohto rozsudku. Preto podľa 378 ods. 1 v spojení s § 185 ods. 1 CSP odvolací súd výrokom I. procesne rozhodol o zamietnutí návrhov žalobkyne na vykonanie dokazovania uplatnených v odvolacom konaní.

40. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 257 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Podľa názoru odvolacieho súdu, dôvody pre ktoré nebol priznaný nárok na náhradu trov konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie trvajú a sú plne aplikovateľné aj v rámci odvolacieho konania; v podrobnostiach odvolací súd poukazuje na body 33. až 44. odôvodnenia napadnutého rozsudku, ako aj na bod 36. odôvodnenia tohto rozsudku. Práve vzájomný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ sa aj v tomto odvolacom konaní ukázal ako určujúci pre posúdenie existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré nebolo dôvodné priznať nárok na náhradu trov konania niektorej zo sporových strán. Totiž práve len tieto dva subjekty zúčastnené na konaní vyjadrili svoju nespokojnosť s napadnutým rozsudkom podaním odvolania voči nemu, a obidvaja boli napokon v prebiehajúcom odvolacom konaní procesne neúspešní. Obdobný názor na danú problematiku zastal aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 158/2015 zo 17. marca 2015, čo už v napadnutom rozsudku ozrejmil súd prvej inštancie. Preto bolo o trovách odvolacieho konania rozhodnuté tak ako vyplýva z výroku III. tohto rozsudku.

41. Toto rozhodnutie bolo senátom odvolacieho súdu prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).